

Franciscus van Assisi 800 jaar springlevend

Franciscus van Assisi sterft op 4 oktober 1226: zijn overgang (transitus) naar het eeuwige leven. Nog geen twee jaar later, op 16 juli 1228, wordt hij heiligverklaard en wordt zijn feest op 4 oktober gevierd. Zijn verhaal houdt daar echter niet op. Ook na zijn dood weten mannen en vrouwen zich door zijn voorbeeld geïnspireerd, en treden in zijn voetspoor.

Er ontstaan binnen die beweging verschillende stromingen en zo groeit de 'franciscaanse familie': franciscanen, clarissen, conventuelen, kapucijnen, franciscanessen en de franciscaanse seculieren. Men geeft op eigen wijze vorm aan een leven in navolging van Franciscus: als 'mensen in de wereld' of in een actief of contemplatief klooster.

Eerbied voor heel de Schepping

De franciscaanse spiritualiteit kenmerkt zich onder meer door eerbied voor heel de Schepping en vrijwillige armoede. Franciscus zag alle levende wezens als zijn broeders en zusters en behandelde hen dan ook met respect – vele eeuwen voordat er zoiets als 'dierenrechten' bestond! In 1929 besloten dierenliefhebbers daarom om de feestdag van Franciscus, 4 oktober, uit te roepen tot Werelddierendag. Een bekend verhaal over Franciscus en dieren is dat van de wolf in het plaatsje Gubbio. De bewoners van Gubbio komen raad vragen bij Franciscus omdat een wolf de streek onveilig maakt. Zo kan het niet langer – maar wat moeten ze doen? Franciscus besluit hierop om de wolf op te zoeken en zegt hem dat hij geen mensen en dieren meer mag aanvallen. Tegen de mensen zegt Franciscus dat ze de wolf elke dag te eten moeten geven. Zo kunnen zij in vrede samenleven.

Armoede of eenvoud

Franciscus hechtte grote waarde aan armoede en zei hierover zelfs dat hij getrouwd was met 'vrouw Armoede'. Hij droeg een schamele pij en trok blootsvoets rond. Hij nam de armoede dus heel letterlijk. Onder zijn volgelingen was de armoede vaak een onderwerp van discussie: wat betekent 'arm zijn' precies en waarom zou je dat willen nastreven? Zou je bijvoorbeeld echt geen sandalen of schoenen mogen dragen, ook niet in gebieden met een ander klimaat; en zou je echt geen fatsoenlijk dak boven je hoofd mogen hebben? Waarom iets verheerlijken wat voor zo veel mensen juist een groot probleem is?

Het is belangrijk dat we ons realiseren dat 'armoede' geen ideaal op zichzelf was voor Franciscus. Het ging hem erom niet gebonden te zijn aan aardse bezittingen. Vandaag de dag hebben zijn volgelingen 'gewoon' een dak boven hun hoofd en een redelijk comfortabel leven, zeker in het Westen. Op het eerste oog lijkt er zo weinig over te zijn gebleven van de manier van leven van Franciscus. Het gaat er echter niet om wat iemand precies heeft (of, zoals een franciscaan in Megen ooit zei, "of we allemaal dezelfde tandenborstel gebruiken"), maar om het feit dat men zich niets toe-eigent, niet vastzit aan bezit en niet overmatig consumeert. In plaats van armoede zou je dus ook van 'eenvoud' kunnen spreken.

Jongeren

De franciscaanse spiritualiteit heeft anno 2026 nog steeds aantrekkingskracht op jongeren. Eenvoudig leven, consuminderen en respect voor mens, dier en milieu: inmiddels weten we dat dit de enige manier is om duurzaam met elkaar en onze planeet om te gaan. In het jongerenwerk merken we dat er nog een aspect is van de 'franciscaanse eenvoud' die jongeren enorm aanspreekt: in een wereld vol prikkels en prestatiedruk realiseren zij zich dat

niet alles wat kán, daarom automatisch ook moet – en dat het leven ook mooi (of misschien zelfs wel nog mooier) kan zijn als je niet steeds probeert om, bijvoorbeeld op het gebied van studie en carrière, altijd het onderste uit de kan te halen. Ze leren om zichzelf te (mogen) zijn. Zo'n leven, waarin je weliswaar ambities mag hebben, maar ook allerlei vormen van prestatiedruk kunt relativeren, geeft hun rust en zelfvertrouwen.

800 jaar springlevend

In 2026 gedenken we daarom niet zozeer het 800^e sterfjaar van Franciscus, maar bovenal het feit dat zijn gedachtegoed al 800 jaar springlevend is. De franciscanen in Nederland en Vlaanderen vieren dit onder meer met *Franciscus – De Familiemusical* die zij hebben gemaakt met KOEMI, een internationale jongerenorganisatie die door middel van musicals het Evangelie wil verspreiden.

De musical toont Franciscus zoals je hem nog nooit hebt gezien: menselijk, kwetsbaar, vol humor én vol vuur. Licht en donker, feest en stilte, slapstick en spiritualiteit — deze voorstelling beweegt soepel tussen grote emoties, poëtische beelden en verrassende theatrale scènes. Schitterende muziek, dans en meerstemmige koorpartijen brengen de innerlijke strijd en de spirituele bevrijding van Franciscus dichtbij. We zien een mens die probeert te breken met zijn angst, met zijn verleden, met de stemmen die hem klein houden — en die ontdekt dat ware rijkdom ontstaat in eenvoud, liefde en vrede. Een verhaal dat eeuwen oud is, maar heel herkenbaar blijft in onze tijd.

Meer informatie: www.franciscus-musical.org

Simone Ooms